

INTERNET ARCHIVE
WayBackMachine BETA

30 captures
17 V 06 - 8 11 09

http://glosy.info/texty/parlamentni-volby-v-cr-jak-to-funguje/ Go

IX X XII Clos
2007 11 2008 2009 Hel

glosy.info

11.října 2008

Spravujete webové stránky? [Obohatte je obsahem z Glos.](#)

Hledání...

Navigace

Hlavní strana

Texty

Společnost

Politika

Kultura

Filosofie

Vědy

Historie

Náboženství

Osobnosti

Knihy, literatura

Komentáře, úvahy

Ke Glosám

Diskuse

Anotace

Rejstřík

Odkazník

Autoři

O Glosách

Pro vaše stránky

Podpořte nás

Inzerce

Přihlášení

Login

Heslo

Přihlásit

[Zaregistrujte se.](#)

[Proč se registrovat?](#)

[Zapomenuté heslo?](#)

Novinky na e-mail

Váš e-mail

Přihlásit

Odhlásit

Přečtěte si...

Nové texty

[Kdo byli Toltékové?](#)

[Šťastný divoch, odporný ničema](#)

[Je nový Superman homosexuál?](#)

[Lidská oběť a sebeoběť v Mezoamerice](#)

[Reforma, reformace nebo protireformace?](#)

Tipy redakce

[Kultura smrti](#)

[Nepřátelství vůči Židům ve středověku](#)

[Mezoamerická astronomie](#)

[Temné stránky](#)

Texty

Společnost [Politika](#) [Kultura](#) [Filosofie](#) [Vědy](#) [Historie](#) [Náboženství](#) [Osobnosti](#)
[Knihy](#) [Úvahy](#) [Ke Glosám](#)

Parlamentní volby v ČR - jak to funguje? - Ondřej

Ditrych

Publikován 12.dubna 2006, text čítá cca 3488 slov. 17010 přečtení | [8 reakcí](#)

Odkazy k textu

[Verze pro tisk](#)

[Diskuse k textu](#)

jak se podepíše na konečném výsledku voleb, v němž ta nebo ona politická strana získá podíl zastoupení v Poslanecké sněmovně.

Volební systém - zjednodušeně proces voleb a přepočít odevzdaných hlasů na mandáty v zastupitelském sboru - do Poslanecké sněmovny se v ČR řídí zásadou **poměrného zastoupení**.¹

Nejprve se sečtou platné hlasy odevzdané ve všech čtrnácti volebních krajích. Toto číslo se vydělí počtem obsazovaných mandátů (dvě stě). Výsledek se nazývá *republikové mandátové číslo*, které jinými slovy určuje, kolik hlasů je potřeba pro získání jednoho mandátu. Tímto číslem se vydělí počet hlasů v každém jednotlivém kraji, čímž zjistíme, kolik mandátů se bude kde přesně rozdělovat. Protože se vzhledem k zaokrouhlení na jednotky může přihodit, že všechny mandáty nebudou do krajů takto rozděleny, přidělí se případné zbylé mandáty těm krajům, které měly při dělení největší zbytek.

Následně se zjistí, které strany překročily volební kvórum, předepsané v zákoně o volbách na 5% pro samostatně kandidující politickou stranu a násobek tohoto čísla pro koaliční uskupení (po dosažení hranice 20% se kvórum nezvyšuje). Toto kvórum je počítáno na celostátní úrovni a kandidující subjekty (strany/koalice), které jej nepřekročily, jsou z rozdělení mandátů vyloučeny.

Poté se přikročí k samotnému přepočtu hlasů na mandáty, k tzv. *skrutiniu*. Pro parlamentní volby 2006 se uskuteční na základě metody tzv. **d'Hondtova dělitele**. Počet hlasů, které každý kandidující subjekt získá v daném volebním kraji, je podle této metody dělen řadou přirozených čísel začínající od 1 (1, 2, 3, ... n), kde n je počet kandidátů na volebním lístku daného subjektu. Zaokrouhluje se na dvě desetinná místa a nahoru. Vypočtené podíly všech kandidujících subjektů jsou následně seřazeny do jedné řady od nejvyšších - vedle podílu bude vždy uvedeno, které politické straně náleží.² Nejvyšším podílům, resp. kandidujícím subjektům, jimž náleží, jsou přidělovány mandáty až do počtu rozdělených mandátů v daném volebním kraji.

Připravili jsme pro vás [konkrétní ukázkou](#) rozdělení mandátů na příkladu Karlovarského kraje v parlamentních volbách 2006.

Mandáty, které kandidující subjekty získají pro své kandidáty, jsou nakonec rozděleny konkrétním osobám - v zásadě podle jejich

Právě jste odvolili - snad vaše rozhodnutí ovlivnila i naše [volební příloha](#) - a možná vás zajímá, co se s vaším hlasem bude dít *teď* a

Akce

Další akce

Knihy

Andreas Speer: Sapientia nostra

Studie se soustřeďuje na debatu o chápání moudrosti, začínající na sklonku 13. století. Tuto debatu je možno chápat jako reakci na aristotelský model vědy s jeho rozlišováním teoretického a praktického vědění a jasně stanovenou hranicí mezi metafyzikou a teologií zjevení.

[Kosmas](#)

Jiří Olšovský: Niternost a existence - Úvod do Kierkegaardova myšlení

Monografie v přehledně členěných kapitolách přibližuje myšlení velkého dánského filosofa Søreny Kierkegaarda a čtivým způsobem je ukazuje jako inspirativní i pro dnešek. Olšovský sleduje Kierkegaardovo dílo v celé jeho šíři.

[Akropolis](#)

Další knihy

Periodika

Politologický časopis

Vychází čtvrtletně

[Internetové stránky](#)

Aktuální číslo: 4/2005

P.Karásek: *Komparace obměny politických elit v parlamentech střední a západní Evropy v letech 1993-2003*

P.Dočekalová: *Norská strana pokroku: Součást stranické rodiny extrémní pravice?*

P.Kaniok: *Euroskepticismus a Evropský parlament*
 K.Zetocha: *Kontrola zpravodajských služeb v nových demokraciích: případová studie ČR*

Mezinárodní politika

Vychází měsíčně

[Internetové stránky](#)

Aktuální číslo: 3/2006

Téma čísla: Japonsko v roce 2006

J.Sýkora: *Koizumiho divadlo roku 2005 aneb historické drama o třech dějstvích*

30 captures
17 V 06 - 8 11 09

Go

IX X XII Close
2007 11 2008 2009 Help

Kde se diskutuje

[Obránci víry](#)[hledám práci](#)[Anotace na Glosách](#)[Dan Brown a jeho Šifra mistra Leonarda a jiné knihy](#)[Kdo byli Toltékové?](#)

Přílohy

[Ústava ČR](#)[Listina základních práv a svobod](#)[Volební zákon](#)[Hurikán Katrina](#)

Tiráž

ISSN 1214-8857

Redakce:

redakce [při] glosy.info

Technické záležitosti:

admin [při] glosy.info
0.759s (cache-gen)

RSS

[Mapa stránek](#)[Nastudnutí](#)[Taroty](#)[Vousy](#)

voličů, je vyzdvížen na první místo kandidátní listiny - preferenčními hlasy tak lze ovlivnit, které osoby získají poslanecký mandát proti "návrhu" politické strany/uskupení, které určují pořadí kandidátů.³ V roce 2002 se tato skutečnost výrazně projevila především na společné kandidátce Koalice, kde lidovečtí voliči prosadili mnoho kandidátů KDU-ČSL před osoby navržené Unii svobody.

Počínaje rokem 2002 mají možnost v parlamentních volbách volit i občané ČR v zahraničí - jejich hlasy jsou počítány vždy v jednom z volebních krajů, jenž je pro tento účel určen losem. Stále však není možné hlasovat korespondenčně.

Stručná historie volebního systému v českých zemích

Záměrem tohoto přehledu není podat vyčerpávající popis vývoje volebního systému v českých zemích, ale spíše nastínit pozadí jeho dnešní podoby.

Za **Rakouska-Uherska** se - pro přímé volby do Zemských sněmů a říšské rady - užívalo principu většinového zastoupení, převážně v jeho *absolutní* podobě: kandidát musel získat nadpoloviční podporu odevzdaných hlasů v daném volebním obvodu, čehož bylo dosahováno uskutečněním dvou kol volby - do druhého kola postupovali dva nejsilnější kandidáti, podobně jako je tomu dnes při volbách do Senátu ČR.

Československá ústava z roku 1920 naproti tomu zaváděla princip poměrného zastoupení, uplatňovaný ve volbách do obou komor Národního shromáždění - tedy i do Senátu. Komory se tak lišily kromě pravomocí svou velikostí (300/150 zastupitelů) a délkou volebního období (5/8 let), ve skutečnosti však byly vždy (až na volební období Poslanecké sněmovny 1929-1935) předčasné a zároveň rozpouštěny. Za metodu přepočtu v prvním skrutiniu byla určena **Hareova kvóta**, nerozdělené mandáty byly převáděny na celostátní úroveň a zde rozdělovány podle **Hagenbach-Bischoffovy** kvóty, případně ještě následně podle metody největších zbytků. Metoda rozdělení mandátů ve druhém a třetím skrutiniu se značně zkomplikovala po roce 1925.

Zajímavou a často opomíjenou kapitolou ve vývoji volebního systému v českých zemích je období **komunistického** režimu v letech 1948-1989. Podle zákona o volbách 75/1948 Sb. se první volby konaly ještě podle zásady poměrného zastoupení přibližně v prvorepublikové podobě, avšak pokud se voličům nabízela pouze jedna kandidátka - což byl případ Národní fronty - připadaly jí automaticky 4/5 mandátů, zatímco zbytek byl převáděn na celostátní úroveň. Roku 1954 potom došlo k zásadnímu zlomu - na základě inspirace v SSSR byl zaveden absolutní většinový systém v jednomandátových obvodech. Netřeba dodávat, že kandidáti Národní fronty byli zvoleni absolutní většinou hlasů již v prvním kole. Nově byla zavedena možnost poslance rovněž odvolávat. K odvolání stačila nadpoloviční většina hlasů alespoň poloviny oprávněných voličů v daném volebním obvodu. Po roce 1960 se odvolávalo na veřejných schůzích a princip odvolatelnosti poslance byl zakotven v nové ústavní listině - I/3: "*Člen kteréhokoli zastupitelského sboru může být z rozhodnutí svých voličů kdykoli odvolán.*"

Po roce 1967 se rovněž o odvolání hlasovalo na schůzích, avšak na rozdíl od dřívějšíka tajně. Ústavním zákonem 117/1969 sb. bylo potom mimo jiné umožněno zbavení poslance mandátu na návrh rozhodovacích institucí Národní fronty a na jeho návrh nahrazení jinou osobou - což začalo být brzy uplatňováno v rámci procesu normalizace. Změna volebního zákona v roce 1967 zaváděla další zásadní změnu - většinovou volbu ve vícemandátových obvodech

Další periodika

Odkazník

[Přidejte vlastní odkaz!](#)

asian strip club los angeles

comment1, asian beaver
jasmin ,
[url=http://nesea.org/greencarclub/forums/showthread.php?s=&threadid=2231]asian beaver
jasmin[url],
http://nesea.org/greencarclub/forums/showthread.php?s=&threadid=2231 asian beaver
jasmin, :000,

viagra online

Hello! I'm Dr. Jhordan Stanford. I'm male specialist. I'm visiting your site for almost 2 monthes.

buy viagra online

Hi! I'm Jibbs! I'm from NY and i'm turbo MC :D Check my swag! Btw, your site props!

Netřeba zdůrazňovat, že sama funkce voleb jako vyjádření rozložení zájmů ve společnosti byla po celé toto období zpochybněna autoritativní povahou komunistického režimu, dokonce ústavně zakotvenou "vedoucí úlohou komunistické strany" a neexistencí politického pluralismu - neexistovaly žádné nezávislé subjekty, které by se mohly ucházet o přízeň voličů, neboť veškeré povolené společenské/politické organizace včetně satelitních stran - které měly vyvolávat *zdání* plurality - byly bez výjimky soustředěny pod jedinou střechu Národní fronty.

Zahájení transformačního procesu po roce **1989** znamenalo rovněž návrat k tradici poměrného zastoupení za první republiky. Zákonem 54/1990 Sb. byla zavedena **Hagenbach-Bischoffova** metoda. Princip většinového zastoupení přitom nebyl zcela opuštěn, neboť se podle české ústavy z roku 1993 stal základem voleb do Senátu ČR (čl. 18). Hagenbach-Bischoffova metoda se pro volby do Federálního shromáždění, ČNR a následně Poslanecké sněmovny ČR užívala až do roku 2000, přičemž jedinou zásadnější změnou v tomto období bylo navýšení kvóra z původních 5% na 7%, resp. 9% a 11% (koalice tří a čtyř/více stran) podle zákona 94/1992 Sb. Po celé období byla ČR rozdělena do osmi volebních krajů, přičemž průměrně připadalo 25 mandátů na jeden kraj.⁴

Současná podoba volebního systému je výsledkem volební reformy z roku 2000 na základě opoziční smlouvy/tolerančního patentu mezi ODS a ČSSD - které se zavázaly změnit volební systém tak, aby zvyšoval zisky větších stran a posiloval stabilitu politického prostředí v ČR tím, že povede k utváření funkčních většinových vlád, které budou tvořit koalice ne více než dvou stran - následného rozhodnutí Ústavního soudu o neplatnosti části usnesení v novém volebním zákoně a konečně jeho narychlo ušité novely jen několik měsíců před volbami do Poslanecké sněmovny v roce 2002.

Původní návrh ODS a ČSSD předpokládal vytvoření 35 obvodů (4-8 mandátů), kumulační kvórum - počet stran x 5% - a modifikovaný **d'Hondtův dělitel** v té podobě, v jaké se jej dodnes užívá v krajských volbách (řada čísel začínající 1,42 a pokračující následujícími celými čísly 2,3,4... n). Ústavní soud však shledal některá opatření - zejména zmenšení volebních obvodů vedoucí ke zvýšení **přirozeného prahu** - počtu hlasů, které musí kandidující subjekt (strana/koalice) získat, aby dosáhl alespoň jednoho mandátu - a zvolenou metodu přepočtu hlasů za mandáty odporující principu *poměrnosti* v české ústavě. Poměrnost je však sama o sobě, jak upozorňuje např. politolog Tomáš Lebeda, sporný termín - může odkazovat pouze k technické stránce metody přepočtu hlasů na mandáty, nebo k výsledkům (více o této nejednoznačnosti viz níže). Ústavní soud se jednoznačně přiklonil k druhému výkladu a v zákoně o volbách tak vznikla mezera, neboť nebyl zrušen jako celek, ale neobsahoval již metodu přepočtu ani neurčoval podobu volebních krajů - nadále však upravoval např. volební kvórum. Těsně před volbami tak byla přijata novela zavádějící dnešní stav.

Změna se nadále dotýkala všech klíčových proměnných systému poměrného zastoupení:⁵ Změnila se velikost volebních obvodů, metoda přepočtu hlasů na mandáty i uzavírací klauzule. Byl zaveden **d'Hondtův dělitel** a změnila se povaha uzavírací klauzule, jež získala výrazněji kumulační povahu. Patrně největší změnou z hlediska poměrnosti jako *zrcadla preferencí* bylo zvýšení počtu volebních obvodů, které mnohde snížilo počet rozdělených mandátů a zvýšilo tak úroveň *přirozeného prahu*. Nově zřízené volební kraje odpovídají správnímu členění ČR (13 krajů + hlavní město). Za poznámku stojí, že pro volby do Evropského parlamentu je celá ČR považována za jediný volební obvod, v němž se obsazuje 24 mandátů.

d'Hondtův dělitel v ČR

Pro letošní volby do Poslanecké sněmovny se užívá d'Hondtova dělitele v jeho základní podobě. Historie užívání této metody v ČR začíná už v roce 1990 - od této doby se jí užívá k rozdělování mandátů v obecních zastupitelstvech. Od roku 2000 se uplatňuje též v krajských volbách, v roce 2002 jí bylo poprvé užito pro volby do Poslanecké sněmovny a v roce 2004 byly na jejím základě přepočítávány hlasy na mandáty v Evropském parlamentu. Hlavní výhodou oproti dříve užívané **Hagenbach-Bischoffově** metodě je, že všechny mandáty jsou rozděleny v jediném skrutiniu - žádné nemohou zbyť. Mezi užíváním d'Hondtova dělitele v různých volbách v ČR existují malé rozdíly - pro volby do krajských zastupitelstev se totiž užívá modifikace, v níž řada dělitelů nezačíná jedničkou, ale 1,42. Pro komunální volby se až do roku 2001 uplatňoval dělitel Saint-Laguë, na jehož základě byly hlasy odevzdané kandidujícím subjektům děleny řadou přirozených lichých čísel (1,3,5... n). Od té doby se zde, podobně jako ve volbách do Poslanecké sněmovny a Evropského parlamentu, užívá standardní podoby d'Hondtova dělitele.

Hagenbach-Bischoffova metoda

Tato metoda byla v ČR užívána pro volby do Poslanecké sněmovny v letech 1990-2002. Zakládá se na odlišném principu než d'Hondtův dělitel, neboť zde nevzniká žádná řada podílů, ale v prvním skrutiniu se zjišťuje, kolikrát se krajské volební číslo vypočítané jako počet celkem odevzdaných hlasů / (počet celkem rozdělených mandátů + 1) vejde do počtu odevzdaných hlasů pro daný politický subjekt. Je patrné, že se této metodě v důsledku zbytků nedaří rozdělit všechny mandáty naráz, a proto je nutno přikročit k tzv. druhému skrutiniu. V ČR se zbylé hlasy a mandáty převedly na republikovou úroveň, kde byl celý postup zopakován. Pokud se ani poté nepodařilo rozdělit všechny mandáty, uplatnila se doprovodná metoda největšího zbytku po vydělení počtu získaných hlasů volebním číslem.

Přirozený práh

Přirozený práh stanovuje počet hlasů, které musí kandidující subjekt získat, aby dosáhl svého prvního mandátu. Závisí především na velikosti volebního obvodu - tam, kde se rozděluje více mandátů, bude zpravidla nižší - a metodě přepočtu hlasů na mandáty. Přirozený práh je v českém volebním systému pro menší politické strany nezřídka významnější existenční proměnnou než zákonem stanovené kvórum - ve volbách v roce 2002 byl tento práh totiž nižší než uzavírací klauzule pouze ve čtyřech krajích, v nejmenším Karlovarském kraji dokonce dosáhl přibližně 12,5%.

Hareova kvóta

Hareova kvóta je metoda přepočtu hlasů na mandáty, která obvykle vyžaduje více než jedno skrutinium. Podobně jako v případě **Hagenbach-Bischoffovy** kvóty se vypočítává

užívá k výpočtu republikového mandátového čísla, jež určuje, kolik mandátů ve volbách do Poslanecké sněmovny bude rozdíleno ve kterém volebním kraji.

Podle české ústavy (čl. 18) se volby do Poslanecké sněmovny konají na základě principu poměrného zastoupení. Sama ústava však neříká, co přesně tento princip nařizuje a tato skutečnost se stala předmětem kontroverze ohledně navrhované volební reformy ČSSD a ODS v roce 2000 a následného výroku Ústavního soudu. Jak upozorňuje např. politolog Tomáš Lebeda, poměrnost je značně sporný termín - může odkazovat k:

Poměrné zastoupení

1. k *technické stránce* metody přepočtu hlasů na mandáty (použití např. Hagenbach-Bischoffovy volební formule nebo d'Hondtova dělitele v protikladu k *většinovým* metodám, například britskému jednokolovému systému relativní většiny, v němž vítěz, ať získá kolik chce hlasů, *bere vše*; nebo dvoukolovému většinovému systému užívaném ve volbách do Senátu ČR).
2. k *výsledkům* - poměrný systém má zajistit co nejpodobnější rozdělení mandátů v Poslanecké sněmovně k rozložení preferencí mezi voliči (takto chápaná poměrnost je však pouze *ideálním* principem, neboť i v poměrných systémech dochází k určité redukci, resp. % odevzdaných hlasů není zcela totožné s % získaných mandátů). Ústavní soud se v roce 2002 jednoznačně přiklonil k tomuto druhému výkladu.

Block vote

Systém *block vote* se někdy do češtiny překládá jako *neomezené hlasování*.⁶ Připodobňuje se k britskému systému *vítěz bere vše* ve vícemandátových obvodech, neboť vítězům stačí relativní většina hlasů. Voliči mají k dispozici přesně tolik hlasů, kolik mandátů je v daném volebním obvodu rozdělováno, aniž je smějí kumulovat - dát některému kandidátovi více hlasů naráz. Systém umožňuje voličům dělit hlasy mezi kandidáty více stran, jak však ukazuje politická praxe - tohoto systému se užívá např. v Palestinské samosprávě, Thajsku a do roku 1945 byla takto obsazována některá křesla v britské Dolní sněmovně, zvláště ta, která náležela universitám - voliči spíše odevzdávají hlasy kandidátům jedné strany, čímž vlastně ještě zvyšují disproporční účinek britského jednokolového systému.

¹ Ústava České republiky, ústavní zákon 1/1993 Sb., čl. 18.

² Může se rovněž stát, že dva nebo více podílů budou mít i po zaokrouhlení stejnou hodnotu. Na vyšší příčku je v takovém případě umístěn podíl té politické strany/koalice, která získá v daném volebním kraji více hlasů. Pokud strany/koalice získají hlasů stejně, rozhodne los.

³ Podle zákona o volbách z roku 1990 bylo k posunu kandidáta na první

čtyř přerých hlasů.

⁴ Eds. Miroslav Novák a Tomáš Lebeda, *Volební a stranické systémy* (Dobrá voda: Aleš Čeněk, 2004), s. 232.

⁵ Novák a Lebeda, s. 233.

⁶ Srov. Eds. Roman Chytilík a Jakub Šedo, *Volební systémy* (Brno: Mezinárodní politologický ústav, 2004).

Související články

[Trendy českého parlamentarismu](#)
[Krátká studie o rozdělení mandátů. Zelení jako oběť?](#)

Ondřej Ditrych - O autorovi

Autor je doktorandem mezinárodních vztahů na Fakultě sociálních věd UK a studuje též anglistiku a amerikanistiku na Filosofické fakultě UK.

Jak citovat tento text

DITRYCH, Ondřej. *Parlamentní volby v ČR - jak to funguje?* [online]. Glosy.info, 12.duben 2006. [cit. 11.října 2008]. Dostupné na WWW: <<http://glosy.info/texty/parlamentni-volby-v-cr-jak-to-funguje/>>. ISSN 1214-8857.

Klíčová slova

volby. volební systém. parlamentní volby. poměrné zastoupení. d'Hondtův dělitel. Hagenbach-Bischoffova metoda. Hareova kvóta. block vote. mandát. skrutinium. kvórum. preferenční hlas. přepočít hlasů na mandáty.

Diskuse k tématu

Číst celou diskusi

Luděk Belán (1.6.2006 14:09:05)

Theo Klán: Děkuji za reakci - já jsem to pochopil tak, že termín "volební skupina" z § 54 zmiňovaného zákona zahrnoval politické strany (mající v kraji, kde chtějí kandidovat, svou organizaci), sdružení politických stran nebo skupiny voličů. Podmínkou pro podání kandidátní listiny v kraji bylo 1000 podpisů voličů z tohoto kraje. Tedy chápu to tak, že přímo tento volební zákon nezakazoval účast jiných kandidujících subjektů než Národní fronty. Máte pravdu, že zavedení možnosti hlasovat manifestečně bylo nenápadné, ale výrazné porušení principu tajnosti hlasování.

Příspěvek byl smazán

Luděk Belán (1.6.2006 13:53:07)

Tento příspěvek smazal/-a Luděk Belán 1.6.2006 15:24:31.
Důvod: omyl.

Martin Schlemmer (1.6.2006 13:16:14)

Petře, pokud jste si nevyřídil volební průkaz (lhůty byly do 24.5. písemnou nebo do 31.5. ústní žádostí na obecním úřadě v místě Vašeho trvalého bydliště), nezbyvá Vám jiná možnost, než jet 300 kilometrů volit, nebo nevolit.

jak volit strpepa@atlas.cz **Anonym (1.6.2006 08:01:12)**

nemam trvale bydliste na miste kde bydlim a nechci jet 300km do mesta trvaleho pobytu. jak mohu bez volebniho prukazu volit v Praze. je to vubec mozne? Dekuji. Petr

[Přidat komentář](#)